

Evropska pravila dovoljujejo reševanje bank mimo evropskih pravil

Tadej Kotnik, Finance, 27.06.2017

Dva tedna po tem, ko so evropski bančni regulatorji ugotovili, da španska BPE »propada oziroma bo verjetno propadla«, so enako ugotovili še za italijanski Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza. A evropska komisija je reševanje BPE odobrila zato, ker je vse njene obveznosti razen podrejenega dolga prevzela zasebna Banco Santander, reševanje obeh italijanskih bank pa je odobrila kljub temu, da bo kar 17 milijard evrov prispevala italijanska država, pa še »podrejenec« bodo spet poplačevali.

Ni se še povsem posušilo črnilo na [7. junija](#) razglašeni ugotovitvi evropske centralne banke (ECB), da španska Banco Popular Español (BPE) »propada oziroma bo verjetno propadla«, ko je ECB [v nedeljo](#) enako razglasila še za italijanski Veneto Banca in Banca Popolare di Vicenza (BPVi). V obeh primerih se je za propadajočo banko našel kupec, zanjo odštel en evro in tako preprečil stečaj te banke kot celote – v prvem primeru je to storila največja španska banka [Santander](#), v drugem pa druga največja italijanska banka [Intesa Sanpaolo](#). In ni se še povsem posušilo črnilo na [7. junija](#) razglašeni odločitvi evropske komisije (EK), da je reševanje BPE skladno s pravili EU, saj »državna pomoč ni bila dodeljena, imetniki delnic in podrejenih obveznic pa so v celoti prispevali k pokritju izgube«, ko je [v nedeljo](#) ista EK razglasila, da je bilo tudi reševanje obeh italijanskih bank skladno s pravili EU, pa čeprav bo tam kar 17 milijard evrov prispeval italijanski državni proračun, pa še »podrejenec« bodo spet poplačevali.

Veneto Banca in BPVi sta bili nesistemski italijanski banki, vsaka z bilančno vsoto v višini približno trikratnika tiste pri naši največji, sistemski NLB. Bili sta v zasebni lasti, po tem, ko sta več mesecev neuspešno iskali svež kapital na trgu, pa ju je lansko pomlad s 3,5 milijarde evrov [dokapitaliziral italijanski bančni sklad Atlante](#) in tako postal njun večinski lastnik. Pri tem ni bil nihče izbrisan; obstoječim delničarjem je dokapitalizacija sicer močno razvodenila dotedanji lastniški delež, zaradi nizke cene novoizdanih delnic pa tudi vrednost obstoječih, a so bili povabljeni k dokapitalizaciji po enaki ceni za novoizdano delnico kot Atlante in nekateri so vabilo tudi sprejeli; imetniki podrejenih obveznic pa so takrat obdržali celotno terjatev in tudi še naprej prejemale poplačila v skladu z amortizacijskim načrtom. Dejansko je ta zgodba precej smrdela po državni pomoči, saj je Atlante obe banki dokapitaliziral pod očitnimi pritiski države, kljub njunemu zelo očitno zelo slabemu stanju, in le nekaj tednov po tem, ko je bil [ustanovljen](#). A evropska komisija je že takrat pogledala stran, češ da ni šlo za državno pomoč (bail-out) in zato tudi ni treba, da bi k reševanju teh dveh bank karkoli prispevali njuni upniki (bail-in).

V novem, tokrat neprikitem krogu državne pomoči, ki se je začel to nedeljo, pa sta bili Veneto Banca in BPVi [uradno razglašeni za insolventni](#) in je bil nad njima tudi že [začet postopek prisilnega prenehanja](#). Ker sta v insolvenčnem postopku in bosta prenehali, bodo prenehale tudi njune delnice in njihovi imetniki bodo svoj vložek izgubili – tudi Atlante svojih pred zgolj letom dni vloženih 3,5 milijarde evrov, kar bi moralo sprožiti precej razprav o (ne)racionalnosti njegovih »naložbenih« odločitev. Koliko bodo izgubili imetniki podrejenih obveznic obeh bank, pa za zdaj še ni povsem jasno, saj [zakonska uredba](#) o njuni prisilni likvidaciji, sprejeta v nedeljo, v 6. členu govori o »ukrepih povrnitve« (v izvirniku: misure di ristoro) »imetnikom podrejenih obveznic, ki so fizične osebe, samostojni podjetniki ali kmetovalci in so obveznice pridobili pred 12. junijem 2014« (ko je bila objavljena direktiva BRRD). Iz besedila tega člena vsaj vašemu kolumnistu ni povsem jasno, kako se bodo izvrševala poplačila, je pa predvčerajšnjim tudi italijanska centralna banka [objavila](#), da »so za male vlagatelje predvidena povračila«, banka Intesa Sanpaolo, ki je za en evro kupila portfelja obeh bank, pred tem očiščena slabih terjatev, pa je nekaj ur zatem že [sporočila](#), da je »namenila 60 milijonov evrov svojih sredstev za povračila malim imetnikom podrejenih obveznic obeh bank«.

Verjetno bo kdo pripomnil, da je takšna odločitev pač zasebna stvar zasebne banke. A Intesa Sanpaolo bo za to, da bo prevzela nase obveznosti obeh »reševanih« bank, od države prejela kar [5,2 milijarde evrov](#) »nadomestila«, celotno breme reševanja obeh bank za italijanski proračun, vključno s poroštvi in stroški prisilne likvidacije njunega »slabega« dela, pa je trenutno ocenjeno na kar [17 milijard evrov](#). To je skrajno drugače kot pri [obravnavi BPE v Španiji](#) pred le dvema tednoma, kjer proračun ni prispeval ničesar, zelo očitno pa je tudi, da bo 60 milijonov evrov, ki jih bo Intesa Sanpaolo nakazala imetnikom podrejenih obveznic, šlo iz 5,2 milijarde evrov, ki jih je Intesa Sanpaolo nakazala država.

A kljub vsemu naštetemu je evropska komisija že tudi uradno in dokončno odločila in [sporočila](#), da je »odobrila, v skladu s pravili EU, ukrepe Italije za olajšanje likvidacije bank BPVi in Veneto, ki bodo izvedeni po nacionalnem insolvenčnem pravu Italije«. Zakaj pa ne po evropskem pravu, torej direktivi BRRD, v skladu s katero je treba pred kakršnokoli državno pomočjo insolventni banki »striči« tudi imetnike njenih navadnih obveznic in po potrebi še njene varčevalce? No, je v istem sporočilu napletla komisija, zato, ker »je po prepričanju Italije državna pomoč nujno potrebna za izognitev gospodarskim motnjam v beneški regiji«, reševanje banke po določitih BRRD pa da »ni v javnem interesu ne pri BPVi ne pri banki Veneto«, zaradi česar »bodo italijanske oblasti likvidirale banki po nacionalnih insolvenčnih postopkih«. Dejstva, da bo Italija, kot že pri [vseh osmih dodelitvah državne pomoči](#) tamkajšnjim bankam od jeseni 2013, tudi pri deveti in deseti poplačevala imetnike njihovih podrejenih obveznic in da je tokrat to celo že izrecno zapisala v zakonsko uredbo o novi državni pomoči, komisija očitno sploh ni zaznala, saj je v že citiranem sporočilu dvakrat zatrdila, da »bodo imetniki podrejenih obveznic v celoti prispevali k stroškom in s tem zmanjšali strošek posredovanja italijanske države«.

S tako nebuloznimi »utemeljitvami« je evropska komisija razblinila še zadnji kanček iluzije enakopravne obravnave različnih držav EU na področju »reševanja« bank; kontrast med vnovično popustljivo obravnavo Italije in [strogo obravnavo Španije](#) le dva tedna prej je bil pač preveč očiten tudi za tiste komentatorje, ki so do samovolje evrokratov sicer dokaj popustljivi. Pri Bloombergu so zato pikro [komentirali](#), da »pristop Italije pri reševanju dveh majhnih bank pomeni norčevanje iz novih evropskih pravil« in da zato »evropska bančna unija umira v Italiji«. Nemški Welt je to [razglasil](#) za vredno »ostre kritike« in »zelo hud udarec evropskim pravilom«. Pri Reutersu so [opozarjali](#), da »Italija s svojim motoviljenjem preizkuša potrpljenje Evrope«. Guardian je [zapisal](#), da »evropski odločevalci svoja pravila očitno določajo kar sproti«, tokrat pa so »povozili in še poteptali načelo zaščite davkoplačevalcev pri reševanju bank«. Financial Times pa je [povzel](#) kritike več poznavalcev, ki so opozarjali na paradoksalnost izvajanja evropske komisije, češ da je skladno z evropskimi pravili, da se banke rešujejo po določitih nacionalne insolvenčne zakonodaje, ki niso skladna z evropskimi pravili.

A čeprav se domala vse razprave o zadnjih reševanjih španske in obeh italijanskih bank ubadajo z iskanjem zmagovalcev in poražencev – pri reševanju BPE naj bi bili davkoplačevalci zmagovalci, pri reševanju obeh italijanskih bank pa poraženci in morda »podrejenci« zmagovalci, – se vašemu kolumnistu zdi, da je v vseh treh primerih največji zmagovalec nekdo tretji. V Španiji je Banco Santander, že sicer največja banka v državi, za en evro pridobila kreditni portfelj banke, specializirane za poslovanje z malimi podjetji, in že tudi [sporočila](#), da to zanjo »predstavlja priložnost, saj bo zdaj postala vodilna v Španiji tudi na rastočem trgu posojil malim podjetjem«. V Italiji pa je Intesa Sanpaolo, po bilančni vsoti druga in po tržni kapitalizaciji največja banka v državi, zmagala še precej očitneje, saj je za en evro pridobila ne le kreditni portfelj dveh bank, ki je bil za nameček že očiščen slabih terjatev, temveč še dobrih pet milijard evrov državnega darila!

Tako Santander kot Intesa Sanpaolo sta bili že v minuli globalni krizi prepoznani za preveliki, da bi ju smeli pustiti propasti, v tem mesecu pa sta obe čez noč postali še večji. In kdo bo reševal njiju, ko pride naslednja globalna kriza?